

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા જુલાઈ - 2016

અભ્યાસક્રમ	: સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ (B.A./B.Com.)	Numerical Code B.A.: 0001
પાઠ્યક્રમ	: અર્થશાસ્ત્રના મૂળભૂત ખ્યાલો (EEC-01)	Numerical Code B.com.: 0002
તારીખ	: 10/07/2016	નોંધણી નંબર: _____
સમય	: 03.00 to 06.00	Numerical Code: 0022
સૂચના	: દરેક પ્રશ્નના ઉત્તર આપવા ફરજિયાત છે.	કુલ ગુણ : 70

- પ્ર.1 માંગની મૂલ્યસાપેક્ષતાનો ખ્યાલ સમજાવો. (15)
અથવા
નાણાની માંગનો કેઈન્સવાદી સિધ્ધાંત સમજાવો.
- પ્ર.2 તટસ્થરેખા અને ગ્રાહક દ્વારા થતી માંગનું વિશ્લેષણ સમજાવો. (15)
અથવા
રિકાર્ડોનો ભાડાનો સિધ્ધાંત સમજાવો.
- પ્ર.3 આકૃતિની મદદથી દરખાસ્ત રેખાનો ખ્યાલ સમજાવો. (15)
અથવા
હેરોડ-ડોમરનો વિકાસનો સિધ્ધાંત સમજાવો.
- પ્ર.4 ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે ત્રણ) (15)
1. પ્રાથમિક જરૂરિયાતો અને મોજશોખની જરૂરિયાતો
2. સાદો ચક્રાકાર પ્રવાહ
3. રાષ્ટ્રીય પેદાશ અને રાષ્ટ્રીય આવક
4. કુગાવાની સામાજિક અસરો
5. સમખર્ચ રેખાઓ
6. ખાધપુરવણી
- પ્ર.5 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો. (10)
1. ભારતમાં રાજ્ય અસ્તિત્વ ધરાવે છે.
(A) માત્ર ન્યાય તથા આંતરિક તેમજ બાહ્ય સલામતી પૂરી પાડવા.
(B) માત્ર જાહેર સાહસો ચલાવવા માટે
(C) માત્ર પંચવર્ષીય યોજનાઓ ગોઠવવા.
(D) ઉપર જણાવેલ બધુજ કરવા.
2. સંપૂર્ણ મૂલ્ય અનપેક્ષ માંગનો વક્ર કેવો હોય છે..
(A) ક્ષિતિજ સમાંતર (B) ઉભી ધરીને સમાંતર (C) ઋણ ઢાળ (D) ધન ઢાળ
3. સીમાંત ઉપભોગ વૃત્તિ એટલે _____
(A) $\frac{c}{y}$ (B) $\frac{\Delta S}{\Delta y}$ (C) $\frac{\Delta c}{\Delta y}$ (D) $\frac{s}{y}$

4. જ્યારે ભાવોમાં 20, 100 અથવા 200 ટકાના વાર્ષિક દરે વધારો થાય તેને કેવો કુગાવો કહેવાય.
(A) સામાન્ય (B) ઘોડાપુર (C) ફૂદતો (D) સરકતો
5. કઈ વસ્તુ સંપૂર્ણ પુરક છે.
(A) ચા અને કોફી (B) પેન અને બોલપેન (C) ખાંડ અને ચા (D) ચોખા અને ઘઉં
6. કુલ ખર્ચને કુલ ઉત્પાદન વડે ભાગતા કયો ખર્ચ મળે.
(A) સીમાંત ખર્ચ (B) સરેરાશ ખર્ચ (C) સ્થિર ખર્ચ (D) અસ્થિર ખર્ચ
7. શુદ્ધ નફો શૂન્ય શા માટે હોય છે.
(A) $MR=MC$ ને કારણે (B) $P=MC$ ને કારણે (C) $MC=AC$ ને કારણે
(D) પૂર્ણહરિફાઈમાં $AR=MR$ અને MC અને AC હોય છે તે કારણે
8. જો રૂ. 40 મેળવવા માટે \$ 2 ની જરૂર પડે તો વિનિમય દર
(A) \$ 2 = રૂ 40 (B) \$ 1 = રૂ 20 (C) \$ 0.05 = રૂ 1 (D) એકપણ નહીં
9. પરિવર્તનીય વિનિમયદરની પ્રથા હેઠળ વિનિમયદર નીચેની બાબતો દ્વારા નિર્ધારિત થશે.
(A) રાષ્ટ્રની નાણાકીય સત્તા (B) સોનાની કિંમત
(C) હૂંડિયામણ બજારમાં માંગ અને પુરવઠાના પરિબલો (D) એકપણ નહીં
10. માધ્યમિક ક્ષેત્રની પ્રવૃત્તિ કઈ છે.
(A) ખેત પ્રવૃત્તિ (B) ઉત્પાદનની પ્રવૃત્તિ (C) કાયદો અને વ્યવસ્થા (D) અધ્યાપન પ્રવૃત્તિ
-

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા જુલાઈ - 2016

અભ્યાસક્રમ	: સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ (B.A./B.Com.)	Numerical Code B.A.: 0001
પાઠ્યક્રમ	: સ્વાતંત્ર્ય પ્રાપ્તિ પછીનો ભારતનો આર્થિક વિકાસ (EEC-02)	Numerical Code B.com.: 0002
તારીખ	: 11/07/2016	નોંધણી નંબર: _____
સમય	: 03.00 to 06.00	Numerical Code: 0023
સૂચના	: દરેક પ્રશ્નના ઉત્તર આપવા ફરજિયાત છે.	કુલ ગુણ : 70

- પ્ર.1. મેનેજિંગ એજન્સીઝનો ખ્યાલ સમજાવી તેના કાર્યો અને ટીકાઓની ચર્ચા કરો. (14)
અથવા
જાહેરક્ષેત્રના એકમોના મુખ્ય ઉદ્દેશો સમજાવી તેના એકમોની કામગીરી અને કાર્યક્ષમતા વિશે ચર્ચા કરો.
- પ્ર. 2. ભારતની નિકાસોનું મૂલ્ય, બંધારણ અને દિશામાં થયેલા ફેરફારોની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો. (14)
અથવા
આર્થિક અસમાનતા એટલે શું? આર્થિક અસમાનતાના સ્વરૂપો જણાવો.
- પ્ર. 3. 1985 પછી ક્યાં મહત્વનાં ઉદારીકરણનાં પગલાઓ લેવામાં આવ્યા? ઉદારીકરણના ઉદ્દેશો કયા છે તે જણાવો. (14)
અથવા
ઔદ્યોગિક માંદગીના કારણો અને અસરો જણાવો.
- પ્ર.4. ભારતમાં આર્થિક વિકાસમાં નાના કદના અને ગ્રામોદ્યોગોએ કેવી રીતે ફાળો આપ્યો તેનો ટીકાત્મક અહેવાલ રજૂ કરો. (14)
અથવા
કરવેરાને એક આવકના સાધન તરીકે તેની તરફેણ તથા વિરુદ્ધના ખ્યાલો રજૂ કરો.
- પ્ર.5. ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે) (14)
1. આઝાદી પછીના સમયમાં ઔદ્યોગિક સંબંધો
2. પાયાની શહેરી સુવિધાઓ માટે નીતિમાં પરિવર્તન
3. ભારતની વિદેશી વેપાર નીતિ
4. જાહેર અને ખાનગી ક્ષેત્રની સાપેક્ષ ભૂમિકા

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા જુલાઈ - 2016

અભ્યાસક્રમ	: સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ (B.A./B.Com.)	Numerical Code B.A.: 0001
પાઠ્યક્રમ	: પ્રાથમિક આંકડાશાસ્ત્રીય રીતો અને મોજણી પદ્ધતિઓ (EEC-03)	Numerical Code: 0024
તારીખ	: 12/07/2016	Numerical Code B.com.: 0002
સમય	: 11.00 to 02.00	નોંધણી નંબર: _____
સૂચના	: દરેક પ્રશ્નના ઉત્તર આપવા ફરજિયાત છે.	કુલ ગુણ : 70

પ્ર.1. (A) આંકડાશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા સમજાવો. તેની ઉપયોગિતા તથા દુરુપયોગો જણાવો. (14)

અથવા

કોષ્ટક રચના એટલે શું? તેના પ્રકારો ઉદાહરણ સાથે આપો.

પ્ર.2. ઘન અને ઋણ સહસંબંધ ઉદાહરણ સાથે સમજાવો. (14)

અથવા

100 વિદ્યાર્થીઓનાં વજનનું આવૃત્તિવિતરણ આપેલ છે. તે ઉપરથી મધ્યક, મધ્યસ્થ અને બહુલક શોધો.

વજન	40-45	45-50	50-55	55-60	60-65
વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા	8	24	30	20	18

પ્ર.3. નિયતસંબંધ અને નિયતસંબંધ રેખાનો અર્થ સમજાવો. (14)

અથવા

નીચેની માહિતી પરથી ફિશર અને માર્શલ એજ્વર્થનો સૂચકાંક શોધો.

વસ્તુ	આધાર વર્ષ		ચાલુ વર્ષ	
	કિંમત (રૂ)	જથ્થો	કિંમત (રૂ)	જથ્થો
1	5	50	10	56
2	2	100	2	120
3	4	60	6	60
4	10	30	12	24
5	8	40	12	26
6	10	50	10	50

પ્ર.4. પ્રમાણિત વિચલન એટલે શું? તેના ગુણધર્મો જણાવો. (14)

અથવા

નીચેની માહિતી પરથી સુરેખાનું અન્વાયોજન કરો. અને તે ઉપરથી વર્ષ 2000નાં ઉત્પાદનનો અંદાજ મેળવો.

પ્ર.5.

વર્ષ	1985	1987	1988	1989	1992	1995	1996
ઉત્પાદન(હજાર ટનમાં)	2	3	5	6	10	14	15

ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે) (14)

1. દ્વિપદી વિતરણ
2. સામાયિક શ્રેણીનાં ઘટકો
3. લોરેન્સ વક્ર
4. ટાઇપ-1 અને ટાઇપ II ભૂલ
5. રાષ્ટ્રીય આવકના અંદાજોમાં આવતી મુશ્કેલીઓ

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા જુલાઈ - 2016

અભ્યાસક્રમ	: સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ (B.A./B.Com.)	Numerical Code B.A.: 0001
પાઠ્યક્રમ	: ભારતમાં કૃષિનો વિકાસ (EEC-04)	Numerical Code B.com.: 0002
તારીખ	: 13/07/2016	નોંધણી નંબર: _____
સમય	: 11.00 to 02.00	Numerical Code: 0025
સૂચના	: દરેક પ્રશ્નના ઉત્તર આપવા ફરજિયાત છે.	કુલ ગુણ : 70

- પ્ર.1. ભારતમાં ખેતપેદાશોની તરાહમાં આવેલા પરિવર્તનો સમજાવો. (14)
અથવા
મોગલ સમય દરમ્યાન જમીનમાલિકીની વ્યવસ્થાની ચર્ચા કરો.
- પ્ર.2. મોટી સિંચાઈ યોજના એટલે શું? ભારતમાં મોટી સિંચાઈ યોજનાની પ્રગતિની સમીક્ષા કરો. (14)
અથવા
હરિયાણી ક્રાંતિની ભારતીય કૃષિ પરની અસરો તપાસો.
- પ્ર.3. ખેતપેદાશનાં વેચાણના વિવિધ પ્રશ્નોનું સવિસ્તાર વર્ણન કરો. (14)
અથવા
“ભારતમાં કૃષિ કરવેરા” પર નોંધ લખો.
- પ્ર.4. ભારતમાં કૃષિ ક્ષેત્રે ધિરાણની જરૂરિયાત, સ્ત્રોતો અને ધિરાણ મેળવવામાં પડતી મુશ્કેલીઓ વર્ણવો. (14)
અથવા
સ્વતંત્રતા બાદ ભારતમાં વિદેશ વેપારની શરતો અને આંતરકેત્રીય વેપારની શરતોમાં આવેલા પરિવર્તનો વર્ણવો.
- પ્ર.5. નીચેનામાંથી કોઈપણ બે વિષય પર નોંધ લખો. (14)
1. જાહેર વિતરણ વ્યવસ્થા
2. નાબાઈ
3. યાંત્રીકરણ અને રોજગારી
4. ભારતમાં કૃષિ પર્યાવરણલક્ષી વિસ્તારો

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા જુલાઈ – 2016

અભ્યાસક્રમ	: સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ (B.A./B.Com.)	Numerical Code B.A.: 0001
પાઠ્યક્રમ	: અર્થશાસ્ત્રમાં પ્રારંભિક ગણિતીય પદ્ધતિઓ (EEC-05)	Numerical Code B.com.: 0002
તારીખ	: 10/07/2016	નોંધણી નંબર: _____
સમય	: 11.00 to 12.30	Numerical Code: 0026
સૂચના	: દરેક પ્રશ્નના ઉત્તર આપવા ફરજિયાત છે.	કુલ ગુણ – 35

પ્ર.1. કોબવેબ મોડેલ સમજાવો (15)

અથવા

કોઈપણ ત્રણની સમજૂતી આપો.

- (ક) યોગગણ
- (ખ) છેદગણ
- (ગ) સાપેક્ષ પૂરક ગણ
- (ઘ) સાર્વત્રિક ગણ

પ્ર.2. નીચેની માહિતીને આધારે A+B, A-B તથા AB મેળવો. (15)

$$A = \begin{bmatrix} 2 & 4 \\ 6 & 8 \end{bmatrix} \quad B = \begin{bmatrix} 1 & 3 \\ 5 & 8 \end{bmatrix}$$

અથવા

નીચે આપેલ સમીકરણનો વ્યસ્ત શ્રેણીકની મદદથી ઉકેલ મેળવો.

$$\begin{aligned} 2x + 5y &= 21 \\ x + 2y &= 8 \end{aligned}$$

પ્ર.3. હેતુલક્ષી પ્રશ્નો. (05)

1. જો $A = \{1, 3, 5, 7\}$ અને $B = \{5, 7, 9, 10\}$ હોય તો, $A \cup B = ?$
 2. $y = mx + c$ માં ઢાળની સંજ્ઞા કઈ છે?
 3. આલેખમાં સૌથી મોટા શિખરને શું કહેવાય છે?
 4. ઉદ્યોગોના અચળ સાધન ગુણાંકો જાણવા માટે કયા શ્રેણીકની મદદ લઈ શકાય છે?
 5. ચલની કિંમત સતત હોય છે કે અસતત?
-

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા જુલાઈ - 2016

અભ્યાસક્રમ	: સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ (B.A./B.Com.)	Numerical Code B.A.: 0001
પાઠ્યક્રમ	: આર્થિક વિકાસના ઢાંચા - તુલનાત્મક અભ્યાસ (EEC-06)	Numerical Code B.com.: 0002
તારીખ	: 11/07/2016	નોંધણી નંબર: _____
સમય	: 11.00 to 02.00	Numerical Code: 0027
સૂચના	: દરેક પ્રશ્નના ઉત્તર આપવા ફરજિયાત છે.	કુલ ગુણ : 70

- પ્ર.1. સોળમી સદીની ભાવક્રાંતિ અને તેની આર્થિક અસરો જાણવો. (14)
અથવા
(a) સત્તરમી સદીના ગૃહયુદ્ધો
(b) બ્રિટનના વિદેશી રોકાણોમાં વધારો થવાના કારણો જાણવો.
- પ્ર.2. પ્રથમ વિશ્વયુદ્ધ પહેલાનો રશિયાનો વિકાસ સમજાવો. (14)
અથવા
(a) યુદ્ધ સામ્યવાદ (b) સિઝર્સ કટોકટી
- પ્ર.3. વિકસીત અને અલ્પવિકસીત દેશોની આર્થિક વૃદ્ધિ દરમિયાન આંતરવિભાગીય અસામનતાઓ સમજાવો. (14)
અથવા
(a) રોસ્તોવના વિકાસના તબક્કાઓ
(b) 18મી સદીમાં ત્રિકોણીયો વેપાર
- પ્ર.4. ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે) (14)
1. મહાનિબંધના વ્યવહારુ સુચિતાર્થો
2. રોઝેન્સ્ટાઇન રોડાનનો વિકાસ અંગેનો ખ્યાલ સમજાવો.
3. આંતરરાષ્ટ્રીય શ્રમવિભાજન ઉપર વસાહતવાદની દીર્ઘકાલીન અસરો.
4. મહામંદીના કારણો
5. જાપાનની ખેતી વિકાસની ચર્ચા કરો.
- પ્ર.5. ખરા છે કે ખોટા તે જણાવો. (14)
1. 1640-1660 ના ગૃહયુદ્ધમાં ઈંગ્લેંડે સામંતશાહી વ્યવસ્થા શરૂ કરી.
2. ફેડરલ રીઝર્વ બેંક એ ઈંગ્લેંડની સર્વોચ્ચબેંક છે.
3. મંદીમાંથી બહાર નીકળવા કેઈન્સ પ્લાન સફળ રહ્યો.
4. બ્રિટને 1931માં સુવર્ણઘોરણનો ત્યાગ કર્યો.
5. 19મી સદીમાં આર્થિક વિકાસને પ્રોસ્તાહન પુરૂ પાડવા માટેરાજ્યના સક્રિય યોગદાનનો વિચાર પહેલ વહેલો જાપાને શરૂ કર્યો.
6. મેઈજી યુગ 1912 થી શરૂ થયો.
7. 1818ના જુલાઈ માસમાં થયેલા બે મહિના ચાલેલા યોખા માટેના હુલ્લડો દરમિયાન તીવ્ર સામાજિક તનાવો ફાટી નીકળ્યા.
8. 1806 માં જાપાનમાં રેલ્વેનું રાષ્ટ્રીયકરણ કરવામાં આવ્યું.

9. બીજું વિશ્વયુદ્ધ 1939-45 દરમ્યાન થયું.
10. રશિયામાં બીજી પંચવર્ષીય યોજના 1933 માં શરૂ થઈ.
11. 'ટેઈક ઓફ તબક્કો' રોસ્ટોવ નામના અર્થશાસ્ત્રીએ આપ્યો.
12. કામદારોના સંઘ વડે 1835માં તૈયાર કરવામાં આવેલ પિપલ્સ ચાર્ટર ઉપરથી કામદાર વર્ગના આ આંદોલનને " ચાર્ટર " નું નામ મળ્યું.
13. દ્વૈતવાદ્યે પરસ્પર તદ્દન ભિન્ન એવી બે પરિસ્થિતિઓનું એકસથળે સહઅસ્તિત્વ છે.
14. અગત્યના ચલો(ફેરફારો) નિર્ણય માટે બજાર ઉપર છોડવામાં આવે છે. પણ ઇષ્ટ ફાળવણી હાંસલ થતી નથી.

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા જુલાઈ - 2016

અભ્યાસક્રમ	: સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ (B.A./B.Com.)	Numerical Code B.A.: 0001
પાઠ્યક્રમ	: આર્થિક વિચારો અને નીતિઓ (EEC-09)	Numerical Code B.com.: 0002
તારીખ	: 10/07/2016	નોંધણી નંબર: _____
સમય	: 12.30 to 02.00	Numerical Code: 0028
સૂચના	: દરેક પ્રશ્નના ઉત્તર આપવા ફરજિયાત છે.	કુલ ગુણ - 35

- પ્ર.1. વિકાસશીલ દેશોમાં શિક્ષણની વિશેષતાઓનું વર્ણન કરો. (14)
અથવા
સમવાયી નાણાંતંત્રના સિદ્ધાંતો સમજાવો.
- પ્ર.2. સંચાલનમાં શ્રમિકોની ભાગીદારી સમજાવો. (14)
અથવા
પછાત વિસ્તારની ઓળખ કેવી રીતે થાય છે તે સમજાવીને વિકાસના નિર્દેશકોનો પરિચય આપો.
- પ્ર.3. નીચેનામાંથી કોઈપણ એક વિષય પર નોંધ લખો. (07)
1. ખાધપૂરવણી
2. સંયુક્ત સૂચક આંકની મર્યાદાઓ
3. પ્રજનન દર
-